

С.В. Свірко, д-р екон. наук, проф. (ДУ «Житомирська політехніка», Житомир)

К.В. Шиманська, д-р екон. наук, доц. (ДУ «Житомирська політехніка», Житомир)

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ ЯК ПЕРЕДУМОВА ТРАНСФОРМАЦІЇ СИСТЕМИ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ

Процеси цифровізації сьогодні все більше і більше ставлять на порядок денний питання про невідворотні зміни сучасних економічних механізмів. Це, в першу чергу, зумовлено трендами цифровізації самого простору життєдіяльності суспільства, адже розширюється мережа користувачів Інтернет (частка населення, що має доступ до мережі Інтернет, у 1990 році у світі в цілому становила 0,05 %, і до 2017 року зросла до 48,57 %). Подекуди ця частка нині становить 75-80 % - це країни Європи та Північної Америки [2].

Трансформується та цифровізується система міжнародних маркетингових комунікації. За даними аналітичного порталу Statista, у 2016 році компаніями було витрачено 60 дол. США на здійснення цифрової реклами (в розрахунку на кожного інтернет користувача). Для порівняння, у 2010 році ця сума була меншою у півтори рази та становила 39 дол. США.

Проте, це тільки вершина айсберга цифрової економічної взаємодії. Адже у використання платформ електронної комерції для людей стає не тільки звичним, але в умовах вірусної пандемії – життєво необхідним. Наприклад, ще до розгортання глобального карантину у 2018 році найбільший сегмент електронної комерції з доходами 534,1 млрд. дол. США належав модній індустрії, а найбільшу частку доходу у ній (47%) мав Китай. Другим величезним сегментом стала торгівля електронікою та медіа 405,6 млрд. дол. США) [1].

І не тільки розширюється асортимент торгованих на міжнародних цифрових платформах товарів та послуг, але, передусім, і їх природа, адже зростає обсяг суто цифрових послуг, які не мають фізичного аналогу або уречевлення, взаємопов'язуються та урізноманітнюються форми цифрового бізнесу, щодня з'являються нові цифрові платформи та сервіси.

При цьому зростає комплементарність товарної торгівлі та торгівлі послугами, зокрема цифровими, адже з розвитком Інтернету речей, фізичні товари та обладнання супроводжуються послугами цифрової інтеграції та обслуговування функціонування.

Відзначимо, що новим «товаром» у цих умовах стають дані. Цифрова взаємодія як така породжує гігантські масиви даних. І хоча вони у цифровому потоці є не упорядкованими, разом з тим дозволяють глобальним трейдерам бачити закономірності торгівлі та споживання у реальному часі, прогнозувати економічні процеси заздалегідь, ухвалювати рішення про реакцію на прогнозовані ризики та виклики глобального економічного середовища.

Тенденції цифровізації міжнародної економіки нині не можна ігнорувати ані національним урядам при виборі гео економічної стратегії, ані наднаціональним утворенням та міжнародним організаціям при побудові системи інструментарію регуляторного впливу на міжнародні економічні процеси.

В умовах, коли загальним трендом міжнародної торгівлі стає побудова глобальних ланцюгів вартості (global value chains), активізація процесів цифровізації суттєво скорочує рівень витрат на обслуговування процесів управління виробничими процесами, управління ресурсами, адже логіка міжнародної виробничої кооперації зосереджується на відмінностях у вартості ресурсів у різних країнах та регіонах.

Крім того, зростає трансфер технологій, що умовляє використання переваг технологічно розвинених країн при розширенні виробничих процесів у менш розвинених країнах. Тут йдеться про ресурсно-технологічне забезпечення самих виробничих процесів.

Проте, іншою стороною бізнес-процесів підприємств в умовах цифровізації – є стирання кордонів для розширення свого товарного ринку, адже сучасні цифрові торгові платформи дозволяють реалізувати маркетингові політики одночасно та глобально. При цьому така можливість з'являється не тільки у великих промислових чи торговельних компаній, проте і у представників малого та середнього бізнесу. І закономірним у цьому аспекті є прагнення компаній до трансформації власних бізнес-моделей, адаптивних до цифрових викликів сьогодення, серед яких роботизація, кіберзагрози, потреби розвитку нових цифрових компетенцій персоналу, необхідність інвестицій у сучасні технології та моделі обробки Big Data.

В цілому ж в цих умовах переваги від розвитку зовнішньої торгівлі країни отримуватимуть нерівномірно, адже ще більше посилюються дисбаланси створення доданої вартості – матеріальні блага створюватимуться переважно в країнах з низькими цінами на ресурси, а вигоди від провадження цифрової торгівлі отримуватимуть країни з високо розвиненими інформаційними та телекомунікаційними технологіями.

Інформаційні джерела:

1. eCommerce Report 2019. Statista Digital Market Outlook / Statista. URL: <https://www.statista.com/study/42335/ecommerce-report/>

2. Individuals using the Internet (% of population) / World Bank. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/IT.NET.USER.ZS>

УДК 339.972

О.Г. Сидорчук, д-р екон. наук, доц. (*ЛПРІДУ НАДУ при Президентові України, Львів*)

А.Д. Шастун, канд. екон. наук (*ІЕП НАН України, Київ*)

ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ ДО 2030 РОКУ В СВІТЛІ ПРОБЛЕМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Забезпечення умов сталого розвитку визначається вимогами і національної, і економічної, і соціальної безпеки. Головною метою сталого розвитку є безпечний та гармонійний розвиток його складових соціальної, економічної та екологічної сфер задля забезпечення гідного життя сучасних та майбутніх поколінь, а у широкому сенсі – збереження людства. Україна належить до держав, які взяли на себе міжнародні зобов'язання щодо переходу системи господарювання на принципи сталого розвитку. Зберегти ресурси для існування і розвитку нації на сьогодні і у майбутньому стає національним інтересом, який можливо реалізувати через забезпечення соціальної, економічної та екологічної безпеки.

У вересні 2015 р. у рамках 70-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН у Нью-Йорку відбувся Саміт ООН зі сталого розвитку, на якому було схвалено нові орієнтири сталого і життєстійкого розвитку (Резолюція "Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року" (2015) [1]. Україна, як і інші країни-члени ООН, приєдналася до глобального процесу сталого розвитку та адаптації глобальних цілей сталого розвитку 2030 до національних умов.

Так, Уряд України у 2017 р. представив Національну доповідь «Цілі сталого розвитку: Україна» [2], яка визначає базові показники для досягнення Цілей сталого розвитку (ЦСР) до 2030 р. Також був розроблений законопроект «Стратегія сталого розвитку України до 2030 року» та Національний план дій до 2020 року щодо впровадження Стратегії [3]. Цінність цього документу в тому, що він визначає основні